

17.5.2017

VALTIOVARAINMINISTERIÖ ,

Hallintovaliokunnalle

**Valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön vastine hallituksen esityksestä maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koske-
vaksi lainsäädännöksi (HE 15/2017) annetuista asiantuntijalausunnoista**

Hallintovaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lisävastinetta eräistä saamistaan asiantuntijalausunnoista hallituksen esityksestä maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeväksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017).

TUKIPALVELUJEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVISSA LAUSUNNOISSA ESILLE NOSTETUT KYSYMYKSET

Espoon Catering Oy on katsonut lausunnossaan, että uudistus tarkoittaa sen toiminnan pirstaloitumista ja on vastoin tähän mennessä tavoitteena ollutta toiminnan tehostamista palvelujen kokoamista. Uudistuksen vuoksi yhtiön kokonaisvolyymi laskee ja hinnat nousevat ja uudistus tarkoittaa yhtiölle sopeuttamistoimia. Yhtiö esitti, että maakuntalain 44 §:n mukaista siirtymäkautta sopimuksien jatkamismahdollisuutta tulisi jatkaa minimissään vuoden 2022 loppuun. Lisäksi yhtiö katsoi, ettei Hansel Oy:n käyttö yhteishankintayksikkönä on ristiriidassa sen kanssa, että markkinat pirstaloituvat entistä pienemmäksi.

Oulun keskuspesula Oy ja **Uudenmaan sairaalapesula Oy** ovat esittäneet, että esitykset merkitsevät sen toiminnan purkamista, koska hankintalainsäädännön sidosyksikkörajat eivät mahdollista nykyisen toiminnan jatkamista. Yhtiön mukaan riittävää standardin mukaisia pesulapalveluja on riittämättömästi saatavilla markkinoilla. Uudenmaan sairaalapesula Oy on esittänyt, että se tuottaa ainoana tuottajana Suomessa steriilin leikkaustekstiilituotannon tuotteita. Tämän perusteella tulisi laissa mahdollistaa mahdollisuus myydä tukipalveluja myös yksittäisille suoran valinnan palvelutuottajalle ilman vaikutusta sidosyksikköasemaan. Tämän perusteella pitäisi sallia yli 20 prosentin ulosmyynti sidosyksikkörajan ylittymättä. Toisena vaihtoehtona on esitetty, että maakunnan konserniohjauksella tulisi varmistaa keskitetty palvelutuotanto.

Työ- ja elinkeinoministeriö on lausunnossaan koonnut esityksissä esitettyjä yhtiöittämisen perusteita sekä maakuntien, erityisesti niiden yhtiöiden, roolia markkinoilla.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on arvioinut lausunnossaan maakuntalaissa esitettyjen palvelukeskuksien asemaa ja roolia tulevaisuudessa. Se on mm. esittänyt lausunnon,

että palvelukeskuksista voitaisiin luopua siirtymäkauden jälkeen. Se on esittänyt, että vastaavat edut voitaisiin saavuttaa standardoinnin ja moduloinnin perusteella myös markkinaehtoisessa palvelutuotannossa.

Valtiovarainministeriön vastaus:

Tukipalvelut

Lausunnoissa on käytetty tukipalveluterminä laajemminkin kuin, miten se on määritelty esityksessä. Kuntalaissa tai maakuntalakiehdotuksessa tukipalvelujen käsite ei ulotu esitettyihin ruokahuolto- tai pesulapalveluihin.

Valtiovarainministeriö katsoo, että yhtiöiden esittämät vaikutukset kyseisiin palveluihin ovat oikeita. Uudistuksen perusteella yhtiöt eivät voi myydä maakunnalle tai niiden yhtiöille palveluja ilman, että niihin sovelletaan sidosyksikkörajoja. Käytännössä nykyisen myynnin ylittäisi em. rajat. Yhtiöiden tulee siten joko vetäytyä markkinoilta tai mennä aidosti markkinoille. Yhtiöiden esittämät in-house-rajoja koskevat joustoja ei ole mahdollista toteuttaa edes kansallisella lainsäädännöllä, koska esitetty on vastoin EU-direktiivin ulosmyyntirajoja (alle 20 %). Yhtiöiden esittämät palveluvelvoitteet markkinapuutetilanteissa on myös ratkaistavissa maakuntalain 4 §:ssä tarkoitetulla julkisen palvelun velvoitteella.

Valtiovarainministeriö katsoo, ettei voimaannanolain 44 §:n mukaista siirtymäkautta voida pidentää vuoden 2022 loppuun saakka. Ylipäätään esitetty siirtymäkauden sopimuksia koskeva poikkeus on jo jouduttu aiemmassa vastineessa esitetyin tavoin rajaamaan vain toiminnan jatkuvuuden kannalta välttämättömiin sopimuksiin hankintalainsäädännön rajoitusten vuoksi. Jo nyt esitetty supistettu versio, voi olla liian pitkälle menevä EU-hankintalainsäädännön näkökulmasta. Esitetty siirtymäajan yleinen pidentäminen ei ole siten juridisesti mahdollinen.

Valtiovarainministeriöllä ei ole huomauttamista työ- ja elinkeinoministeriön esittämään.

Keskitetty tukipalvelut

Valtiovarainministeriö on aiemmassaan vastineessa esittänyt perusteet muiden kuin talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusten perustamiselle. **KKV:n** esityksestä valtiovarainministeriö katsoo, että esitetty polku siirtymisestä yhteisistä palvelukeskuksista myöhemmin täysin markkinaehtoiseen toimintaan ei vastaa palvelukeskusten perustamisen tarkoitusta.

Valtiovarainministeriö on aiemmassa lausunnossaan ilmoittanut vastaavansa erikseen talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen perustamisesta koskevaan kritiikkiin. Kts vastine s. 39-40

Valtakunnallisella talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksella tavoitellaan:

- 1) parempaa talous- ja henkilöstöhallinnon tuottavuutta ja tehokkuutta ottamalla käyttöön volyymiedut sekä erikoistumisen edut ja mahdollisimman laaja automatisointi ja digitalisointi
- 2) maakuntien toiminnan käynnistämisen tukea tarjoamalla niille tukipalveluissa valmiit ratkaisut, jolloin maakunnat voivat keskittyä itsehallintonsa mukaisesti sisältöratkaisuihin
- 3) maakuntien talous- ja henkilöstöhallinnon ja sen tuottamien tietojen yhtenäisyyttä maakuntien ohjauksen ja maakuntien oman johtamisen sekä vertailukehittämisen tueksi.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus organisoii esityksen mukaisesti toimintansa omana hajautettuna tuotantona alueilla tai /ja maakuntien kanssa omistettujen ja hallittujen in-house palvelukeskusyhtiöiden kautta. Talouspalvelun laskujen käsittelystä tilinpäätökseen ja henkilöstöpalvelut palkanmaksuprosessin ja sen raportoinnin tavoite on purkaa tehtävien hoitoon liittyviä päällekkäisyyksiä ja hakea muuttuvan teknologian kautta parempaa tuottavuutta.

Rajaamalla maakuntien käyttövelvoite palkanmaksun ja taloushallinnon ydinprosesseihin ei rajoita maakuntien itsehallintoa, koska kyseessä on palveluiden tekninen suoritaminen eikä niihin sisälly julkista hallinto- tai taloudellista valtaa.

Valtiovarainministeriö ei näe tarvetta muuttaa palvelukeskussäätelyä esitetystä.

Osastopäällikkö

Auli Valli-Lintu